

ใบความรู้

เรื่อง อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในเอเชียใต้ที่ส่งผลกระทบต่อทวีปเอเชียในปัจจุบัน

๑. อิทธิพลทางด้านศาสนาและความเชื่อ

ภูมิภาคเอเชียใต้เป็นแหล่งกำเนิดศาสนาสำคัญๆ ของโลกหลายศาสนา ซึ่งสะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าทางปัญญาความคิดของผู้คนในบริเวณนั้น สิ่งที่น่าสนใจก็คือศาสนาที่มีแหล่งกำเนิดขึ้นในเอเชียใต้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเวทเป็นสำคัญมีทั้งสายที่ยึดตามคัมภีร์พระเวท คือศาสนาพราหมณ์ที่จะพัฒนามาเป็นศาสนาฮินดูในเวลาต่อมา และสายที่ปฏิเสธคัมภีร์พระเวท ที่สำคัญคือพระพุทธศาสนา

๑.๑ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูมีแหล่งกำเนิดในเอเชียใต้ แถบประเทศอินเดียและประเทศปากีสถาน เป็นศาสนาที่เก่าแก่มากที่สุดในโลกศาสนาหนึ่ง มีอายุมากกว่า ๕,๐๐๐ ปี ผู้ที่นับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดูถือว่าศาสนาของตนไม่มีจุดกำเนิดและไม่มีจุดสิ้นสุดจะคงอยู่โลกนิรันดร

ศาสนาพราหมณ์หรือที่ต่อมาพัฒนาเป็นศาสนาฮินดูนั้นมาจากคำว่าพราหมณ์ เป็นศาสนาในระยะแรกของพวกอารยันที่เน้นการทำพิธีบูชาเทพเจ้าโดยพวกพราหมณ์จึงเรียกว่าศาสนาพราหมณ์ คำว่าศาสนาพราหมณ์ มีความหมายว่า “ศาสนาของพระพรหม” ต่อมาได้ปฏิรูปให้เป็นศาสนาฮินดู คำว่า “ฮินดู” เป็นคำที่ใช้เรียกชาวอารยันที่อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในกลุ่มแม่น้ำสินธุซึ่งอยู่ในประเทศปากีสถานในปัจจุบัน ชาวอารยันได้

พระพรหม พระนารายณ์ พระศิวะ
ที่มา : https://kalyanamitra.org/th/article_detail.php?i=12546

พัฒนาศาสนาพราหมณ์โดยการปฏิรูปคำสอนเดิมและเพิ่มเติมคำสอนใหม่ๆ ลงไปผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมของชนพื้นเมืองหรือชาวมิถิลยะหรือทาสยูหรือดราวิเดียน แต่ไม่ได้เรียกศาสนาใหม่ว่า “ฮินดู” เพียงแต่เรียกว่า “สนาตนะธรรม” หรือกฎธรรมชาตินิรันดร ต่อมาชาวตะวันตกจึงเรียกศาสนาของคนแถบแม่น้ำสินธุว่า

“ศาสนาฮินดู” เพราะฉะนั้นศาสนาพราหมณ์จึงมีอีกชื่อว่าฮินดู ปัจจุบันนี้ศาสนิกชนพราหมณ์-ฮินดูส่วนมากอยู่ในประเทศอินเดีย ส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในประเทศอื่นๆ เช่น ศรีลังกา บาห์ลี อินโดนีเซีย ไทย และแอฟริกาใต้ โดยทั่วไปชาวฮินดูเชื่อว่าเทพเจ้าสูงสุดมี ๓ องค์ คือ พระพรหม ซึ่งเป็นผู้สร้างโลก พระอิศวรหรือพระศิวะ เป็นผู้ทำลาย และพระวิษณุหรือพระนารายณ์ เป็นผู้ปกป้องและรักษาโลก

โดยความเชื่อที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียใต้นั้น คือ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องระบบวรรณะ เพื่อแบ่งแยกบทบาทและหน้าที่ของคนในสังคมตั้งแต่กำเนิด ซึ่งแบ่งเป็น 4 วรรณะคือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร

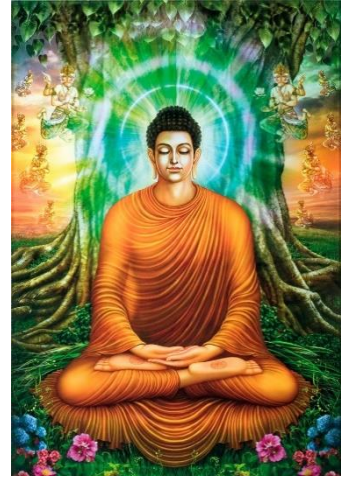
๒.๒ พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นแนวคิดสำคัญในสายที่ปฏิเสธคัมภีร์พระเวท ปฏิเสธความเชื่อเรื่องพระเจ้าสร้างโลก และเป็นศาสนาแบบอเทวนิยมเป็นศาสนาประเภทนี้เพียงศาสนาเดียวที่ยังมีคณับถืออย่างกว้างขวางจนถึงทุกวันนี้

ในเวลาก่อนที่จะเกิดพระพุทธศาสนานั้น ลัทธิแสวงหาความหลุดพ้นได้พัฒนามาเป็นระบบแล้วโดยแพร่กระจายอยู่ตามลุ่มแม่น้ำคงคาตอนล่างหรือบริเวณแคว้นพิหาร พวกที่นับถือลัทธินี้จะห่มเหลือง โคนศีรษะ ละเว้นจากความสุขทั้งปวง อาศัยอยู่อย่างสันโดษ บางครั้งจะมีผู้นำเสื้อผ้าหรืออาหารมาให้คนเหล่านี้จะกระทำทุกริกิริยาอย่างเคร่งครัดเพื่อทำจิตใจให้สงบและปลดปล่อยความมีตัวตน เพราะปรารถนาความหลุดพ้นหรือสัจธรรม

พระพุทธเจ้าทรงค้นพบสัจธรรมที่ว่า ทุกข์เกิดจากเหตุ หากจะดับทุกข์ต้องดับที่เหตุ สิ่งที่ทรงค้นพบเรียกว่าอริยสัจสี่ ประกอบด้วยทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทรงยืนยันว่าอริยสัจธรรมคือธรรมะที่สามารถแก้ปัญหาชีวิตของ มนุษย์ได้ และทรงแนะนำวิธี (มรรค) ที่จะทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โดยมรรค 8 คือ มีความเห็นชอบ ดำริชอบ ปฏิบัติชอบ วาจาชอบ เลี้ยงชีพชอบ เพียรชอบ สติชอบ และ สมาธิชอบ

คำสอนของพระพุทธเจ้าค้านต่อคำสอนและวัตรปฏิบัติของพราหมณ์ ทรงประกาศไม่เชื่อต่อคำสอนและความศักดิ์สิทธิ์ของคัมภีร์พระเวทพุทธศาสนาแทบจะเป็นศาสนาเดียวที่ไม่ผูกติดกับผู้ดลบันดาลหรือพระเจ้า ไม่ได้ผูกมัดตัวเองไว้กับพระเจ้า เชื่อในความสามารถของมนุษย์ว่ามีศักยภาพเพียงพอ โดยไม่ต้องพึ่งพาอำนาจใดๆภายนอก เชื่อว่ามนุษย์เองสามารถปลดเปลื้องความทุกข์ได้โดยไม่รอการดลบันดาล พุทธศาสนาไม่มีการบังคับให้คนศรัทธาหรือเชื่อถือแต่ให้สามารถพิสูจน์ได้โดยตนเอง

พระพุทธเจ้า

ที่มา : <https://www.pinterest.com/pin/397301998369574354/>

๒. อิทธิพลทางด้านศิลปะ

งานสร้างสรรค์ศิลปกรรมแขนงต่างๆของอารยธรรมอินเดียมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเชื่อทางศาสนา ศิลปกรรมแขนงต่างๆของอินเดียจึงมักปรากฏนับเนื่องในศาสนา ทั้งศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนา ความศรัทธาและความเคารพต่อศาสนาของชาวอินเดีย ทำให้มีการสร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของงานศิลปะต่างๆมีลักษณะร่วมกันอย่างมาก อิทธิพลศิลปะจากภายนอก เช่น เปอร์เซีย กรีก แม้จะมีผลสำคัญต่อพัฒนาการทางศิลปะอินเดีย แต่ภายในเวลาไม่นานก็จะถูกกลืนเข้ากับศิลปะอินเดีย

ศิลปกรรมของอินเดียเริ่มปรากฏหลักฐานในอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุ ราว 2,500 ปีก่อนคริสต์ศักราช ในสมัยต่อมาชาวอารยันเข้ามาในอินเดีย แต่ไม่ปรากฏหลักฐานงานทางศิลปะของพวกอารยันวิวัฒนาการทางศิลปะของอินเดียจึงขาดช่วงเป็นเวลาเกือบพันปี จนกระทั่งถึงสมัยพุทธกาลจึงได้ปรากฏหลักฐานทางศิลปะที่ชัดเจนขึ้นทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือแถบลุ่มน้ำสินธุ เป็นศิลปะที่ได้รับอิทธิพลจากจักรวรรดิเปอร์เซียและศิลปะแบบเฮลเลนิสติกของกรีก อิทธิพลของศิลปะภายนอกดังกล่าวได้พัฒนามาสู่ศิลปกรรมสมัยราชวงศ์เมารยะ ซึ่งเป็นศิลปะสมัยแรกที่มีหลักฐานปรากฏชัดเจน

๒.๑ สถาปัตยกรรม

การขุดพบซากเมืองฮาร์ปาและโมเฮนโจดาโรสมัยอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุทำให้เห็นว่าสถาปัตยกรรมอินเดียมีมาเกือบ ๕,๐๐๐ ปีแล้ว มีการวางผังเมืองและการก่อสร้างซึ่งเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความสวยงาม

หลักฐานทางสถาปัตยกรรมของอินเดียในสมัยต่อมา กำหนดอายุได้ราวต้นพุทธกาล มีการพบซากเมืองโบราณหลายสิบเมือง บริเวณสองฟากฝั่งลุ่มน้ำคงคาจนถึงที่ราบลุ่มปัญจาบ สถาปัตยกรรมที่เป็นศิลปะอย่างชัดเจนปรากฏขึ้นในสมัยราชวงศ์เมารยะ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากจักรวรรดิเปอร์เซีย ได้แก่ สถูป เสาหิน ตลอดจนฐาน

พระสถูปที่สาญจี

ที่มา : <http://newdelhi.thaiembassy.org/th/2017/08/sanchistupa/>

รากของพระราชวัง สถาปัตยกรรมดังกล่าวมักเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเพื่อแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่ หรือเพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงเหตุการณ์สำคัญ เช่น พระสถูปที่สาญจี เสาหินที่เมืองสารถี และพระราชวังของพระเจ้าอโศกมหาราช

สถาปัตยกรรมอินเดียสมัยต่อมาเป็นสมัยที่ราชวงศ์กุษาณะมีอำนาจเหนืออินเดียทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ และราชวงศ์มธูราในภาคกลางของอินเดีย เกิดศิลปะสำคัญขึ้น 3 แบบ คือ ศิลปะแบบคันธาระ แบบมธูรา และแบบอมราวตี ในสมัยราชวงศ์คุปตะและหลัง สมัยคุปตะ สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นมีทั้งที่เนื่องในพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูควบคู่กันไปมีการสร้างสถูปเจดีย์

สมัยมุสลิม สถาปัตยกรรมอินเดียจะผสมระหว่างศิลปะฮินดูและเปอร์เซีย เช่น สุสานตาชมะฮัล (Taj Mahal) ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมหินอ่อนที่มีชื่อเสียงมาก

๒.๒ ประติมากรรม

ประติมากรรมรุ่นแรกๆ ของอินเดียอยู่ในสมัยราชวงศ์เมารยะ เป็นประติมากรรมลอยตัว ขนาดใหญ่ สลักจากหิน มีรูปร่างหนัก แข็งกระด้าง แสดงท่าหยุดนิ่ง เช่น รูปยักษ์ รูปสตรี

ประติมากรรมที่เป็นพระพุทธรูปสมัยแรก คือ พระคันธาระ โดยรับอิทธิพลจากศิลปะกรีก เห็นได้ชัดจากพระหัตถ์และพระวรกาย ตลอดจนริ้วจีวรเป็นแบบกรีก พบมากในบริเวณ ภาคเหนือของอินเดีย ประติมากรรมสมัยคุปตะ เป็นศิลปะที่แสดงศิลปะแบบอินเดียอย่างแท้จริง มีทั้งพระพุทธรูปและเทวรูปในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มักมีขนาดใหญ่โต เช่น พระพุทธรูปปางปรินิพพานในถ้ำอชันตะ เทวรูปเครื่ององค์ของพระมหาคศรุมูติและพระอุมาที่ถ้ำเอเลฟันตา พระพุทธรูปที่เมืองบามิยานในอัฟกานิสถาน

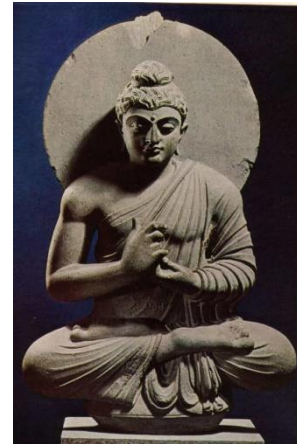
สมัยหลังคุปตะ ประติมากรรมอินเดียมักจะสร้างตามกฎเกณฑ์มากขึ้นและไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ ลักษณะโดยทั่วไปจะมีรูปร่างหนักและหนา ความเป็นธรรมชาติน้อยลง มีการประดับตกแต่งเพิ่มขึ้น พบจำนวนมากที่ถ้ำอชันตะ รวมทั้งเกาะลังกาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒.๓ จิตรกรรม

จิตรกรรมสมัยราชวงศ์เมารยะส่วนใหญ่สูญหายไปหมดแล้ว จิตรกรรมเก่าสุดที่ยังเหลืออยู่ในปัจจุบันพบที่เพดานถ้ำโดยคิมารา บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย วาดขึ้นด้วยสีดำ ขาว และแดง เป็นภาพเขียนอย่างง่าย ๆ ค่อนข้างหายาก

จิตรกรรมอินเดียสมัยต่อมาอยู่ในสมัยศิลปะอมราวดีเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังถ้ำที่อชันตะ แม้ภาพจะลบเลือนแต่แสดงให้เห็นถึงความงดงามของลายเส้นที่ทำให้ภาพมีความอ่อนช้อย การจัดวางภาพบุคคลและและลวดลายเครื่องประดับมีลักษณะตำแหน่งที่ชัดเจน

จิตรกรรมสมัยคุปตะและหลังสมัยคุปตะ เป็นสมัยที่รุ่งเรืองที่สุดแห่งงานจิตรกรรมของอินเดีย ปรากฏอยู่อย่างสมบูรณ์และมีจำนวนมากนับสิบแห่ง ที่ผนังถ้ำอชันตะเป็นภาพเขียนในพระพุทธศาสนาเล่าเรื่องชาดกต่างๆราว 30 เรื่อง และพุทธประวัติบางตอน ภาพเกี่ยวกับประเพณีชีวิตประจำวันของประชาชนและชีวิตในราชสำนัก ความสามารถในการวาดเส้นและการอาศัยประโยชน์จากเงามืดบริเวณขอบภาพ ทำให้ภาพแลดูเคลื่อนไหว ให้ความรู้สึกหลังจากยุครุ่งเรืองแห่งจิตรกรรมของอินเดียก็เสื่อมลง

พระพุทธรูปศิลปะ แบบคันธาระ
ที่มา : <http://tainote2.blogspot.com/2014/04/blog-post.html>

ภาพวาดในถ้ำอชันตะ
ที่มา : <https://tourkrub.co/tours/6306-india-india-6d3n-sl.html>

ภาษาสันสกฤตมีความสำคัญอย่างมากต่ออารยธรรมอินเดีย เป็นภาษาที่ใช้อยู่ในคัมภีร์พระเวท ซึ่งชาวอินเดียเชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าประทาน จึงมีความศักดิ์สิทธิ์ มีการแต่งตำราว่าด้วยไววยากรณ์ขึ้นหลายเรื่อง เช่น นิรุกตยะ ของยาสกะ อธิบายประวัติที่มาและความหมายของคำ โดยเลือกคำมาจากคัมภีร์พระเวท

วรรณกรรมอินเดียที่มีอิทธิพล ได้แก่ รามายณะ มหาภารตะ คัมภีร์ปุราณะและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับธรรมเนียมกษัตริย์ การสืบราชวงศ์ตามแบบธรรมเนียมโบราณของราชวงศ์ในลุ่มแม่น้ำคงคา วรรณกรรมอินเดียที่มีอิทธิพลต่อชีวิตชาวบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย โดยการเล่า การอ่านนิทานแสดงเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในวรรณกรรม การแสดงหุ่นกระบอก หนัง ละครที่มีเนื้อหาของวรรณกรรม รามายณะ มหากาพย์ และชาดก

๓.๑ คัมภีร์พระเวท

๑) **ฤคเวท** เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทสวดสดุดีพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย บรรดาเทพเจ้าที่ปรากฏในฤคเวทสัมหิตามีจำนวน ๓๓ องค์ ทั้ง ๓๓ องค์ ได้จัดแบ่งตามลักษณะของที่อยู่เป็น ๓ กลุ่ม คือ เทพเจ้าที่อยู่ในสวรรค์ เทพเจ้าที่อยู่ในอากาศ และเทพเจ้าที่อยู่ในโลกมนุษย์ มีจำนวนกลุ่มละ ๑๑ องค์

๒) **ยชุรเวท** เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทประพันธ์ที่ว่าด้วยสูตรสำหรับใช้ในการประกอบพิธียชุรเวทสัมหิตา แบ่งออกเป็น 2 แขนง คือ

๒.๑) ศกุลยชุรเวท หรือ ยชุรเวทขาว ได้แก่ ยชุรเวทที่บรรจุมนต์ หรือคำสวดและสูตรที่ต้องสวด

๒.๒) กฤษณยชุรเวท หรือ ยชุรเวทดำ ได้แก่ ยชุรเวทที่บรรจุมนต์และคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบพิธีบวงสรวงตลอดทั้งคำอธิบายในการประกอบพิธีอีกด้วย

๓) **สามเวท** เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทประพันธ์อันเป็นบทสวดขับร้องบทสวดในสามเวทสัมหิตามีจำนวน ๑,๕๔๙ บท ในจำนวนนี้มีเพียง ๗๕ บท

๔) **อาถรรพเวท** ส่วนอาถรรพเวท หรือที่เรียกกันว่า อาถรรพเวท เป็นคัมภีร์ที่เกิดขึ้นภายหลัง เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทประพันธ์ที่ว่าด้วยมนต์หรือคาถาต่างๆ

๓.๒ มหากาพย์รามายณะ

มหากาพย์รามายณะ เป็นมหากาพย์ชิ้นแรกของโลกที่รจนาโดยฤๅษี वाल्मीकि แต่งจำนวน ๒๔,๐๐๐ โศลก มีทั้งหมด ๗ กัณฑ์ หรือ ๗ ตอน เป็นเรื่องราวของพระรามและนางสีดา

รามายณะ แปลว่า การไปของพระราม ซึ่งหมายถึงการเดินทางบุกป่าฝ่าดงของพระรามใน การติดตามหานางสีดานั่นเอง ต่อมาเรื่องราวของมหากาพย์นี้ได้เผยแพร่ไปในประเทศแถบเอเชียอาคเนย์ ทำให้เกิดการแต่งวรรณคดีเรื่องนี้ขึ้นในหลายชาติเช่น อินโดนีเซีย มลายู กัมพูชา ลาว พม่า และไทย

นอกจากนี้ยังมีกาพย์ที่แต่งสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าโดยเฉพาะพระราม คือ พระนารายณ์อวตาร โดยพรรณนาชีวิตประวัติและยกย่องคุณความดีอีกหลายเล่ม

๓.๓ มหากาพย์มหาภารตะ

มหากาพย์มหาภารตะ เป็นมหากาพย์ที่ยิ่งใหญ่ แต่งเป็นฉันทโดย ฤๅษีเวทวยาส หรือ กฤษณะ ไทวปายณะ แต่งจำนวน ๑ แสนโศลก มีทั้งหมด ๑๘ บรรพ (ปรว) หรือประมาณ ๒๒๐,๐๐๐ บรรทัด เนื้อเรื่อง

คัมภีร์พระเวท

ที่มา : <https://en.wikipedia.org/wiki/Vedas>

มหากาพย์รามายณะ

ที่มา : <https://www.siamganes.com/rama.html>

เป็นการพรรณนาถึงการทำสงครามที่ซับซ้อนระหว่างพี่น้องสองตระกูล คือ ตระกูลเการพ (โกรพ) กับ ตระกูลปาลณฑพ ที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน คือ ท้าวภรต (โอรสท้าวทศยันต์กับนางศกุนตลา) เพื่อแย่งชิงราชสมบัติหรือแย่งกันปกครองแผ่นดินซึ่งเป็นเรื่องปกติของประเทศต่างๆ ทุกแห่ง

ชาวฮินดูนั้นถือว่ามหาภารตะนี้ คือสงครามระหว่างฝ่ายธรรมะที่ชนะอธรรม ณ พุทกุฎเกษตรต่างสู้รบกันนานถึง ๑๘ วัน ต่างสูญเสียพลมากมายจนเป็น "มหายุทธ์" ที่ดุเดือดบ้ำคลั่ง สงครามเรื่องนี้เกิดก่อนพระพุทธเจ้าประสูติ ๕๐๐ ปี นับเป็นงานวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่รวบรวมเรื่องปรัมปราขนบธรรมเนียมประเพณี และนานาปรัชญาจากพหุเทวนิยม เทวนิยม เอกนิยม ที่เต็มไปด้วยพลังทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังใช้เป็นธรรมศาสตร์ อรรถศาสตร์ นิติศาสตร์และโหราศาสตร์ด้วย มหาภากาพย์นี้มีโคลกยย่อว่า "สิ่งใดที่มีอยู่ในมหาภากาพย์นี้ สิ่งนั้นอาจมีให้เป็นในที่อื่นได้...แต่สิ่งใดที่ไม่มีอยู่ในมหาภากาพย์นี้ สิ่งนั้นย่อมจะหาไม่ได้เลยในที่แห่งนี้"

ในมหาภากาพย์มหาภารตะเรื่องนี้ปรากฏมีชื่อ พระอาจารย์โทธณะ ว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญอย่างยอดเยี่ยมในศิลปะทั้งหลาย รวมทั้งวิชาการณรงค์สงครามด้วย ด้วยเหตุนี้ บรรดาเจ้าชายทั้งหลายต้องศึกษาและเป็นลูกศิษย์พระอาจารย์ผู้นี้ทั้งสิ้น ผู้รจนานันได้แต่งกาพย์หรือวงศ เพื่อสรรเสริญพระเกียรติคุณของพระกฤษณะผู้ซึ่งชาวฮินดูเคารพนับถือว่า เป็นอวตารปางหนึ่งของ พระวิษณุเทพเจ้า จนมีชื่ออีกชื่อหนึ่ง เรียกว่า พระคัมภีร์พระเวทที่ ๕

สังคมชีวิตของอินเดียโบราณ จึงมุ่งเน้นการศึกษาศาสตร์และพระคัมภีร์ต่างๆ มากมายสำหรับการสร้างอาณาจักรให้มั่นคง โดยยึดเอาความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการนำศาสนามาใช้ครองตนครองแผ่นดินและเป็นหลักของการสร้างอาณาจักรให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

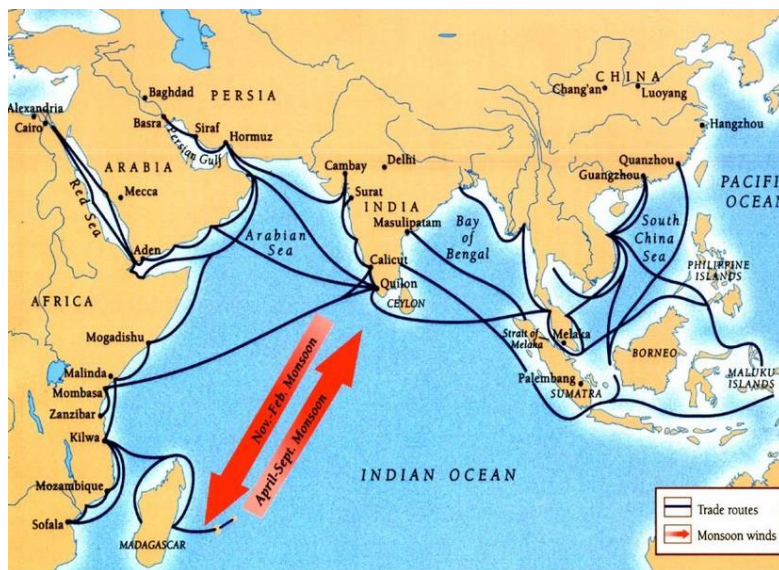
มหาภากาพย์มหาภารตะ

ที่มา : <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=sdayoo&month=31-07-2009&group=168&gblog=20>

๔. อิทธิพลด้านการค้าขาย

นักวิชาการเชื่อว่าเศรษฐกิจของอารยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับการค้าและเกษตรกรรม การค้าดูเหมือนว่าจะเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญกว่าเกษตรกรรม ซึ่งมีทั้งการค้าระหว่างเมืองต่าง ๆ ในอารยธรรมเดียวกันและการค้าระหว่างอารยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับดินแดนในแถบลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส นักโบราณคดีค้นพบหลักฐานต่าง ๆ ที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าว อย่างเช่น การค้นพบเปลือกหอยทะเลในแถบลุ่มแม่น้ำสินธุ หรือการค้นพบ seal จากลุ่มแม่น้ำสินธุไปปรากฏอยู่ในดินแดนเมโสโปเตเมีย หลักฐานเหล่านี้ย่อมพิสูจน์ได้ว่าดินแดนแถบชายฝั่งของอนุทวีปอินเดียและดินแดนเมโสโปเตเมีย มีการติดต่อค้าขายกับดินแดนในลุ่มแม่น้ำสินธุ...การค้านี้เองเสริมให้ชนชั้นกลางมีบทบาทค่อนข้างสูงในสังคมของอารยธรรมนี้ สินค้าที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนกันก็ได้แก่ ฝ้ายจากอินเดีย โลหะจากเมโสโปเตเมีย

กิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านเกษตรกรรมนั้น เชื่อว่ามีการเพาะปลูกข้าวโพด ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ถั่ว งา ฝ้าย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย แพะ แกะ หมู ส่วนการเลี้ยงม้านั้นเข้าใจว่าจะไม่มีการเลี้ยงเอาไว้ใช้งาน แม้ว่าเกษตรกรรมจะมีความสำคัญรองจากการค้า แต่ก็สามารถกล่าวได้ว่าเกษตรกรรมในสังคมนี้นี้เป็นผู้ที่มีเทคโนโลยีในการผลิตสูง (แต่ไม่อาจเทียบได้กับปัจจุบัน). ซึ่งพอจะขยายความได้ว่า มีความสามารถในการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลสูงกว่าระดับเพียงเพื่อยังชีพ (Subsistence Level) เพราะผลผลิตนั้นนอกจากบริโภคแล้ว ต้องขายไปเป็นภาษีที่ดิน และยังอาจเก็บเอาไว้แลกเปลี่ยนสินค้าจากในเมือง หรือเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับฤดูเพาะปลูกในต่อไปอีกด้วย

เส้นทางการค้า

ที่มา : <https://www.imagenesmi.com/im%C3%A1genes/ocean-trade-r>